

Говор на додјели награде *Венац Лазе Костића*

Даме и господо!

Захваљујем се жирију награде „Венац Лазе Костића“ што ме је уврстио у тако добро друштво претходних добитника, угледних српских књижевника, и учврстио у нади да оно што понекад запишем није узалудан посао.

Захваљујем се слободном краљевском граду Сомбору који је прихватио моју породицу у смутна времена и пружио јој уточиште, граду који је мојим синовима, иако више не живе у њему, завичај, а мени друга кућа и кровна заштита за све што је протеклих деценија падало по глави становника на брдовитом Балкану и по равној Панонији.

Захваљујем се библиотеци *Карло Бијелицки*, покретачу културе овога града и Удружењу Раванградско пролеће које ме, након *Венца Радомира Дракулића*, кити и *Венцем Лазе Костића*. Сад већ далеке 1995. године, на Првом салону књиге у Новом Саду, за збирку стихова „Чекајући Створитеља“ награђен сам наградом која носи име Лазе Костића. Нема веће части за оног који пише српским језиком него да га се доведе у дослух с највећим пјесницима тога језика, а Лаза Костић је несумњиво један од највећих. Сјајно звучи чињеница да је награда установљена на дан када је довршена једна од највећих пјесама српске књижевности, симфонија „*Santa Maria della Salute*“. О овој пјесми, непримијећеној одмах, писано је касније много и темељито. Рекао бих пар реченица о њеној космолошкој димензији.

Нико није тако стремио увис и летио у српској поезији као Лаза Костић, *с цветом по свемиру/ по свешуру, по етиру*. Нико није тако интензивнио разговарао с оностраним и сновидним. Нико се није толико уздигао као Лаза у посљедњој двострукој октави своје лабуђе пјесме. Као ни он сам, ни његова љубав није могла да се оствари на овоземаљском пољу. Стога је мртва драга ониричким поступком узнесена на трансцедентални ниво. Након усмене поезије и средњовјековних пјесника, Лаза Костић се космологијом јавља као претеча Дису и Сими Пандуровићу, Винаверу, Попи и Милосаву Тешићу. „*Santa Maria della Salute*“ се дозива с другом великом пјесмом о мртвој драгој, с Дисовом „*Можда спава*“. И Дис посеже за оностраним да би слутњом досегао метафизичко, жуди за другим небом, *изван сваког зла, где свих времена разлике ћуте*.

Опчињен хармонијом сфера, Костић свој пут кроз хладни и тамни космос замишља као пут свјетлости:

Звездама ћемо померти путе / Сунцима засут сељенске студе / Да у све куте зоре заруде

Ови стихови подсјећају на запис Милутина Миланковића:

Мене чудном снагом бесконачност привлачи и желим да дограбим целу васиону и да светлост њену распрострем те да осветли сваки кутак.

Овим желим да укажем да се у високим сферама људског духа поезија, наука, филозофија, музика додирују и прожимају. Лаза Костић је изразити примјер те синергије и апологет љубави која, као каже деспот, све превасходи.

Ђорђе Нешић